

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

2. In quonam consistat paupertas?

urn:nbn:de:hbz:466:1-45699

Cap. II. Quid, & quotuplex sit paupertas?

lo, boni nihil habent in mundo. Quod solum verbum pellere potest omne fastidium ex egestate. Sed aliùs rimandum est, quid sit paupertas, & quàm varia, itemq; an, aut quæ mala? immò potiùs, qui sint pauperes, & quàm diuersi; & si qui sunt mali, an non ipsi potiùs mali, quàm paupertas? cùm plurimi sint, quos optimos fecit paupertas; plurimi, quos diuitiæ pessum dederunt; quamuis nec ipsæ malæ, sed (quemadmodum inopia, atque egestas) vel virtutum, vel vitiorum instrumenta, prout in bonas malasue mentes inciderunt. Quoniam igitur *paupertas & honestas a Deo sunt*, & vtroque versus trahi possunt, homini, non Deo attribuendum est, si quid mali coniungitur cum paupertate. Vnde rectè in Proverbio dicitur. *Qui despicit pauperem, Deo exprobrat*, cuius tamen sapientissimam in rebus dispositionem, vel ipsi pauperes laudant, si sunt sapientes.

Eccli. II. 14.

Proverb. 17. 5.

Matth. 23. 5.

II.

Quid igitur est paupertas? Vulgus malè eam putat esse aliquid quod possideret; vocat enim exiguas opes paupertatem. *Meam*, inquit, *paupertatem magno labore corrasam*, seruo in arca: *meam paupertatem pro agrò, pro vilula expendi, meam mihi paupertatem furatus est seruus furcifer*. Ita enim vulgus loquitur, ut id, quod modicum est, non autem quod deest, appellet paupertatem; & si fur abstulit, quod parum aderat, *abstulit*, inquit, *mibi meam paupertatem*. Si rectè loqueretur, non diceret, *abstulit*, sed *auxit mihi meam paupertatem*, quando id abstulit, quod recondidi. Eo diues erat, quod possederat: itaque priuatione pauper factus est, non possessione. De hoc nominis errore etiam in scholis fuisse disputatū docet Seneca his verbis. *Vnus tibi nodus sed Herculanæus, restat. Ex malis bonum non fit: ex multis paupertatibus diuitia fiunt: ergo diuitia bonum non sunt. Hanc in interrogationem nostri non agnoscunt, Peripatetici & fingunt illa & solvunt. Ait autem & Posidonius, hoc sophisma per omnes dialecticorum scholas iactatum, sic ab Antipatro refelli. Paupertas enim non per positionem, sed per detractionem dicitur, vel (ut antiqui dixerunt) per orbationem: Græci dicunt κατὰ ἔλασιν: non quod habeat, dicitur, sed quod non habeat. Itaque ex multis inanibus nihil impleri potest: diuitias multa res faciunt, non multa inopia. Aliter, quàm debes, paupertatem intelligis. Paupertas est, non, quæ pauca possidet (alioqui qui nihil penitus possideret, pauper non esset, cùm sit omnium.*

Senec. epist. 87.

III.

200

B

pauper-

pauperrimus) sed qua multa non possidet. Ita non ab eo dicitur, quod habet, sed ab eo, quod ei deest. Facilius quod volo exprimerē, si Latinum verbum esset, quo ἀπείρα significatur. Hanc paupertati Antipater assignat. Ego non video, quid aliud sit paupertas, quam parvi (vel etiam nullius) possessio. Quod contra Senecam, ex ipsius Senecæ principiis addo. Si enim paupertas non per positionem, sed orbationem dicitur, cur non etiam illius parvi possessione, quæ illi paupertas est, aliquis vel inuitus, vel sponte orbari possit? Præterquam quod parvi possessio, non per detractionem, sed positionem dicatur. Rectè tamen paupertas parvi, vel nullius possessio potest indigitari; quia in possessione parvi, orbatio magni intelligitur. Quod si vidisset

Martial. lib.
II. Epigram.

Nec toga, nec focus est, nec tritum cimice lectus,

Nec tibi de bibula sarta palude reges.

Nec puer, aut senior, nulla est ancilla, nec infans,

Nec sera, nec clavis, nec canis atque calix.

Tu tamen affectus, Nestor, dici atque videri

Pauper, & in populo quaris habere locum.

Mentiris, vanoq; tibi blandiris honore:

Non est paupertas, Nestor, habere nihil.

Immò maxima est paupertas, habere nihil. Cur enim ad paupertatem exigatur alicuius, licet parvi possessio? aut cur possessio ad orbationem possessionis? Parvi possessio indicat, non facit paupertatem; quæ longè maior est, vbi nullius, ne teruncij quidem possessio reperitur, vti certè apud multos Sanctos fuit, qui ne acum quidem, aut filum suum esse dixerunt, omni omnino rerum proprietate à se abdicatâ, vt non solum Connæ tibicini comparari possent, qui nihil habuit, præter oleastrum; verùm etiam, vt ne puluisenulum quidem possiderent. Et si enim cibo, potuque & victu alijsque rebus indigerent, tamen numquam se earum dominos vocarunt. Potest enim vsus rerum à dominio discriminari. Maneat ergo, paupertatem in eo consistere, quòd quis careat ijs rebus, quas aptus est habere; & quò pluribus caret, eò esse pauperiorem.

III.

Quòd autem vnus multum, alius parum, tertius omnino nihil possideat, aliquando quidem à solo rerum omnium Domino ac Deo;